

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/438 din 11.01.2024

La nr.491 din 28.12.2023

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură (alin.(10) din art.17).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Digitally signed by Pînzari Alexandr
Date: 2024.01.12 08:24:22 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandr PÎNZARI

Ex: VAMEȘ Xenia, Tel. 022 257-376

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	<u>60</u>	
"12"	<u>01</u>	<u>2024</u>
Ora		

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/9378 din 11.01.2024

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură (alin.(10) din art.17)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un deputat în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost publicat pe site-ul Parlamentului RM, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

Conform art.27 alin.(1) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative: „La elaborarea unui proiect de act normativ, autorul proiectului sau autoritatea responsabilă de elaborarea proiectului poate să formeze un grup de lucru, alcătuit din specialiști în domeniu, precum și din reprezentanți ai societății civile.”

Totodată, art.20 alin.(1) din Legea integrității nr.82/2017 prevede că, „Desfășurarea activității entității publice în mod transparent, responsabil în raport cu cetățenii și cu implicarea acestora este asigurată prin crearea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea și a altor părți interesate [...] la procesul decizional din cadrul entității publice.”

Respectiv, în vederea asigurării transparenței în procesul decizional, ca fiind unul din procese în lupta cu corupția, considerăm că în procesul de promovare a proiectului este necesară consultarea Consiliului Superior al Procurorilor și a Procuraturii Republicii Moldova.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative: „Proiectul urmărește clarificarea unor prevederi aferente concursului pentru funcția de Procuror General. În acest sens, se stabilește că candidatul învingător este stabilit pe baza votului majorității membrilor Consiliului Superior al Procurorilor. De asemenea, din lege se exclude obligativitatea punctajelor, acest aspect rămânând la discreția Consiliului Superior al Procurorilor care, potrivit alin.(3) al art.17, este abilitat cu competența de reglementare a procedurilor de organizare și desfășurare a concursului.”

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea art.17 alin.(10) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, fiind modificată modalitatea de vot a candidaților la funcția de Procuror General. În acest sens, proiectul clarifică modalitatea de determinare a învingătorului concursului – acesta va fi stabilit pornind de la cel mai mare număr de voturi, dar nu mai puțin decât numărul de voturi prevăzut la art.77 alin.(6) necesar pentru adoptarea hotărârilor CSP (mai mult de jumătate din numărul membrilor prezenți în cadrul unei ședințe cu cvorum). Potrivit autorului: „[...] în noua redacție sunt omise prevederile referitoare la punctajele. Acest aspect este lăsat la discreția Consiliului Superior al Procurorilor care, potrivit alin.(3), aprobă prin regulament modul de organizare și desfășurare a concursului. Anume Consiliul Superior al Procurorilor trebuie să stabilească modalitatea de a evalua a candidaților în funcție de pregătirea și abilitățile profesionale, de integritatea și alte calități personale ale candidaților. Este cert că, într-un final, Consiliul Superior al Procurorilor trebuie să adopte o hotărâre prin care să decidă învingătorul concursului la funcția de Procuror General.”

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Reieșind din argumentele expuse de autor în nota informativă, proiectul promovează interesul Consiliului Superior al Procurorilor privind clarificarea unor proceduri aferente selectării candidaților la funcția de Procuror General, ceea ce este conform interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;

- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

Argumentele autorului nu justifică suficient necesitatea elaborării proiectului, nefiind întrunite în totalitate cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Potrivit art.25 din Legea nr.100/2017, „Elaborarea proiectelor actelor normative este precedată, în funcție de importanța și complexitatea proiectelor respective, de efectuarea studiilor de cercetare în scopul fundamentării necesității sau lipsei acesteia privind inițierea elaborării unui act normativ. Studiile de cercetare se efectuează pentru cunoașterea temeinică a realităților social-economice ce urmează a fi reglementate, a cadrului normativ relevant, a reglementărilor similare în legislația altor state, inclusiv a țărilor Uniunii Europene.”

Prin urmare, nota informativă nu cuprinde o analiză corespunzătoare și complexă care să includă evaluarea tuturor deficiențelor și identificarea obiectivelor/soluțiilor clare și raționale sub toate aspectele și bazate pe experiența altor state în domeniu, privind impactul modificărilor propuse de proiect și dacă acestea asigură o procedură clară, previzibilă și bazată pe merit de selectare a candidatului la funcția de Procuror General. Lipsa unor criterii clare de departajare a candidaților și neasigurarea unui proces transparent de apreciere a acestora, determină percepția selectării persoanelor la discreția Consiliului Superior al Procurorilor. Or, procesul de selecție a candidaților la funcția respectivă trebuie să se desfășoare potrivit unor criterii obiective, bazate pe merit, ținându-se cont de pregătirea, abilitățile profesionale, integritatea și alte calități personale ale persoanei care candidează pentru ocuparea acestei funcții.

Respectiv, cu referire la excluderea criteriilor de evaluare pentru evaluarea candidaților la funcția de Procuror General, în formula propusă de proiect, acestea devin opționale și stabilite la discreția Consiliului Superior al Procurorilor.

În acest sens, se recomandă completarea notei cu argumente din care rezultă că modalitatea de selectare a candidaților la funcția de Procuror General, în formula propusă de proiect, va avea un impact pozitiv asupra activității Procuraturii și astfel va fi numită, o persoană în bază de merit, calificare profesională, capacitate, competență și integritate profesională.

1.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Potrivit notei informative: „Pentru implementarea proiectului nu vor fi necesare resurse financiare suplimentare de la bugetul de stat.”

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

- c) *terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]*
- e) *se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]*
- f) *se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;*
- g) *se evită tautologiile juridice;*
- h) *se utilizează, pe cît este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"*.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul conține reglementări care se referă la activitatea Consiliului Superior al Procurorilor în ce privește modul de evaluare a candidaților la funcția de Procuror General.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de un deputat în Parlamentul Republicii Moldova și urmărește clarificarea unor prevederi aferente concursului pentru funcția de Procuror General.

Prin proiect se propune modificarea art.17 alin.(1) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, fiind modificată modalitatea de vot a candidaților la funcția de Procuror General. În acest sens, proiectul clarifică modalitatea de determinare a învingătorului concursului. Potrivit autorului: „[...] în noua redacție sunt omise prevederile referitoare la punctajele. Acest aspect este lăsat la discreția Consiliului Superior al Procurorilor care, potrivit alin.(3), aprobă prin regulament modul de organizare și desfășurare a concursului. Anume Consiliul Superior al Procurorilor trebuie să stabilească modalitatea de a evaluare a candidaților în funcție de pregătirea și abilitățile profesionale, de integritatea și alte calități personale ale candidaților. Este cert că, într-un final, Consiliul Superior al Procurorilor trebuie să adopte o hotărâre prin care să decidă învingătorul concursului la funcția de Procuror General.”

Proiectul promovează interesul Consiliului Superior al Procurorilor privind clarificarea unor proceduri aferente selectării candidaților la funcția de Procuror General, ceea ce este conform interesului public.

Însă, se recomandă completarea notei informative cu argumente din care rezultă că modalitatea de selectare a candidaților la funcția de Procuror General, în formula propusă de proiect, va avea un impact pozitiv asupra activității Procuraturii și astfel va fi numită o persoană în bază de merit,

calificare profesională, capacitate, competență și integritate profesională.

De asemenea, pentru a asigura transparența în procesul decizional, considerăm că în procesul de promovare a proiectului este necesară consultarea Consiliului Superior al Procurorilor și a Procuraturii Republicii Moldova. Potrivit art.27 alin.(1) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative: „La elaborarea unui proiect de act normativ, autorul proiectului sau autoritatea responsabilă de elaborarea proiectului poate să formeze un grup de lucru, alcătuit din specialiști în domeniu, precum și din reprezentanți ai societății civile.”

11.01.2024

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Xenia VAMEȘ, Inspector principal

Digitally signed by Vameș Xenia
Date: 2024.01.11 16:34:31 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

